

Centrum pre deti a rodiny Adam

Cesta z Kútov na Holíč 1336, 908 45 Gbely – Adamov

RESOCIALIZAČNÝ PROGRAM

KONTAKTNÉ ÚDAJE

Adresa centra:

Centrum pre deti a rodiny Adam
Cesta z Kútov na Holíč 1336
908 45 Gbely - Adamov

Kontakt:

Telefón: 034 / 659 7721
Mobil: 0907 779 666
E-mail: dr.bozik@gmail.com

Adresa zriaďovateľa:

Centrum pre deti a rodiny Adam, o. z.
Tovarnícka 5072/8a
955 01 Topoľčany
IČO: 317 69 411

MIESTO VYKONÁVANIA RESOCIALIZAČNÉHO PROGRAMU

Centrum pre deti a rodiny Adam
Cesta z Kútov na Holíč 1336
908 45 Gbely - Adamov

KAPACITA CENTRA

Celková schválená kapacita centra je 15 miest. Centrum má jednu skupinu plnoletých fyzických osôb pozostávajúcu z 10 až 15 plnoletých fyzických osôb.

OPIS CIEĽOVEJ SKUPINY, PODMIENKY A OPIS PRIJATIA DO CENTRA, OPIS SPOSOBU OBOZNÁMENIA S RESOCIALIZAČNÝM PROGRAMOM

Cieľovou skupinou centra je plnoletá fyzická osoba mužského pohlavia:

- s primárnou diagnózou závislosť od psychoaktívnych látok alebo
- s primárnou diagnózou nelátkovej závislosti
- z územia Slovenskej republiky

Plnoleté fyzické osoby, ktoré sú zaradené po splnení zákonom (zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele) stanovených podmienok do centra

- na základe odporúčania SPODaSK a dohody medzi plnoletou fyzickou osobou a centrom,
- na základe dohody medzi plnoletou fyzickou osobou a centrom.

Podmienky prijatia plnoletej fyzickej osoby na vykonávanie resocializačného programu:

- splnenie podmienky cieľovej skupiny,
- vlastné rozhodnutie a motivačný pohovor,
- splnenie podmienky predchádzajúceho poskytnutia zdravotnej starostlivosti v špecializovanom odbore psychiatria v ústavnom zariadení a na základe odporúčania psychiatra, že plnoletá fyzická osoba môže byť zaradená do resocializačného programu centra,
- podmienka negatívneho výsledku skríningu,
- platný občiansky preukaz a karta poistenca.

Priebeh prijatia plnoletej fyzickej osoby do centra:

- nadviazanie kontaktu s plnoletou fyzickou osobou (písomne, telefonicky), po súhlase plnoletej fyzickej osoby aj s jej najbližšími príbuznými,
  - nadviazanie kontaktu s liečebným zariadením (psychiatria), v ktorom absolvuje liečbu,
  - plnoletá fyzická osoba po dohode (telefonicky, osobne) prichádza do centra (môže aj v sprievode najbližších príbuzných),
  - absolvuje skríning na prítomnosť psychoaktívnych látok,
  - je oboznámená s priestormi centra,
  - absolvuje vstupný pohovor, v rámci ktorého mu sú vysvetlené a zodpovedané prípadné nejasnosti,
  - plnoletá fyzická osoba je pred zaradením do resocializačného programu preukázateľne oboznámená (v písomnej forme) s
    - resocializačným programom,
    - právami a povinnosťami plnoletej fyzickej osoby,
    - disciplinárnym poriadkom pre plnoleté fyzické osoby v centre.
- sociálny pracovník a psychológ v spolupráci s plnoletou fyzickou osobou vypracujú individuálny resocializačný plán, ktorý je súčasťou dohody, ktorá je zároveň podpísaná oboma zmluvnými stranami,
- plnoletá fyzická osoba odovzdá do úschovy cenné veci, mobilný telefón a finančnú hotovosť,

- po oboznámení o dôvodoch sa vykoná prehliadka prinesených vecí (so súhlasom plnoletej fyzickej osoby), ktorej cieľom je zabezpečenie bezpečného – netoxického prostredia nielen pre prijímanú plnoletú fyzickú osobu, ale aj pre ostatných členov skupiny.
- ubytovanie plnoletej fyzickej osoby,
- pridelenie „staršieho brata“ a začlenenie do skupiny.

Plnoletá fyzická osoba si zabezpečí zmenu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (všeobecný lekár, stomatológ, prípadne iný špecialista), aby centrum mohlo zabezpečiť kontinuitu v zdravotnej starostlivosti v rámci rajonizácie.

OPIS VNÚTORNÝCH A VONKAJŠÍCH PRIESTOROV CENTRA A PODMIENOK UTVORENÝCH PRE BÝVANIE

Centrum disponuje ubytovacími priestormi tzn. budovou s nadstaveným obytným podkrovím, pričom budova je čiastočne podpivničená. Prízemie pozostáva z predsieni, jedálne s kuchyňou, 3-lôžkovej miestnosti pre plnoleté fyzické osoby, 4-lôžkovej miestnosti pre plnoleté fyzické osoby, spoločensko-kultúrnej miestnosti, kancelárie a sociálnych zariadení. V podkroví sa nachádzajú dve 3-lôžkové miestnosti pre plnoleté fyzické osoby, 4-lôžková miestnosť pre plnoleté fyzické osoby, miestnosť pre zamestnancov, priestor s knižnicou pre naplnenie individuálnych potrieb plnoletých fyzických osôb, priestor pre napíňanie náboženských a duchovných potrieb plnoletej fyzickej osoby a sociálne zariadenia. Areál tvorí záhrada, dielenské priestory, hospodársky dvor a priestory na voľnočasové aktivity plnoletých fyzických osôb (posilňovňa, basketbalový kôš, stôl na stolný tenis, bicykle a ihrisko na minifutbal).

Každá plnoletá fyzická osoba má svoju skriňu a svoju komodu slúžiacu na oblečenie, osobné veci, hygienické potreby a má vlastnú posteľ. Každá plnoletá fyzická osoba disponuje vlastnými hygienickými potrebami (hrebeň, holiace potreby, zubná kefka, pohárik, zubná pasta, šampón, sprchový gél alebo mydlo atď.) Osobná hygiena sa vykonáva dvakrát denne (viď režim dňa), v prípade potreby aj viackrát. Sprchovanie sa vykonáva jedenkrát denne v čase určenom v režime dňa, v prípade potreby viackrát. Plnoletá fyzická osoba má vytvorený svoj vlastný osobný priestor v rámci ubytovania, ktorý si môže primerane upraviť. Taktiež osobnú hygienu (sprchovanie) vykonáva plnoletá fyzická osoba výlučne v samostatnom sprchovom priestore vyhradenom iba pre jednu osobu.

V rámci osobného voľna môže plnoletá fyzická osoba využiť možnosti centra pre svoju záujmovú činnosť (knižnica, spoločenské hry, výtvarné aktivity, posilňovňa, stolný tenis, basketbal, futbal a pod.) v samotných priestoroch centra. Taktiež sú vytvorené podmienky

pre uspokojovanie duchovných a náboženských potrieb vo vytvorenom priestore. Plnoletým fyzickým osobám je umožnené navštevovať kostol. Centrum rešpektuje vierovyznanie jednotlivých plnoletých fyzických osôb. Prejavovanie náboženského vyznania a viery musí byť v súlade s chodom centra a resocializačným programom.

Blízke okolie poskytuje vhodný priestor na športovo-turistické aktivity a rekreačnú činnosť, nakoľko sa v tesnej blízkosti centra nachádza rekreačná oblasť Adamovských jazier. Súčasťou resocializačného programu je aj návšteva hradov, kultúrnych pamiatok, či absolvovanie poznávacích výletov mimo centra, kde plnoleté fyzické osoby získavajú vyššie kultúrne povedomie.

ZAMESTNANCI CENTRA

Centrum riadi riaditeľ centra.

Odborný tím pre skupinu plnoletých fyzických osôb tvorí:

- jeden sociálny pracovník s minimálne vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v odbore sociálna práca na ustanovený týždenný pracovný čas,
- jeden psychológ s minimálne vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v odbore psychológia na kratší pracovný čas najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času,
- jeden sociálny pracovník s minimálne vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v odbore sociálna práca na kratší pracovný čas najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času.

Zamestnanci v skupine:

- dvaja zamestnanci v skupine na ustanovený týždenný pracovný čas s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca, psychológia, pedagogika, andragogika alebo v niektorom zo študijných odborov lekárskeho alebo nelekárskeho zdravotníckeho zamerania,
- dvaja zamestnanci v skupine na ustanovený týždenný pracovný čas spĺňajúci kvalifikačný predpoklad najmenej úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie.

Personálnu agendu, účtovníctvo a administratívu zabezpečuje administratívny zamestnanec centra.

ODBORNÉ METÓDY PRÁCE

Závislosť na psychoaktívnych látkach je rozsiahly chorobný stav postihujúci všetky zložky osobnosti od fyzických, cez psychickú až po sociálnu oblasť. Proces resocializácie musí potom adekvátne zasahovať a reštrukturalizovať všetky súčasti ľudského života (fyzické a duševné zdravie, hodnotovú orientáciu, prácu s emóciami, riešenie záťažových a konfliktných situácií, asertívne sebvýjadrenie, budovanie primeraného sebavedomia a sebaúcty založené na pozitívnych skúsenostiach, nadobúdanie zručností v tvorení a rozvíjaní kvalitných sociálnych kontaktov a vzťahov, rekonštrukciu rodinného zázemia, ale tiež výchovu a rozvoj nových zručností a návykov – až po možnosť ďalšieho vzdelávania). V mnohých prípadoch začala fyzická osoba užívať psychoaktívne látky ako mladistvý, čo spôsobilo zastavenie procesu dozrievania osobnosti vo väčšine alebo všetkých smeroch.

Celý tento komplex resocializácie je dlhodobý. Prebieha v smere horizontálnom aj vertikálnom a zasahuje komplexne celú osobnosť. Metódy práce prebiehajú na báze kognitívno-behaviorálnej, pričom sa realizuje prístup **individuálnej** práce ako aj **skupinovej**.

Proces resocializácie prebieha v skupine plnoletých fyzických osôb, ktorá je otvorená – plnoleté fyzické osoby začínajú a končia resocializáciu priebežne a individuálne, to znamená, že v skupine sa nachádzajú osoby v rôznom štádiu resocializácie, na rôznej úrovni skúseností s abstinenciou a teda je možné vzájomné odovzdávanie prežitého.

Skupina plnoletých fyzických osôb je vysoko štrukturovaná s presne stanovenými morálnymi a etickými hranicami a má na jednotlivcov vysoké nároky. Cieľom skupiny je učiť a podporovať pozitívne prejavy správania a motivovať jednotlivcov v životnom štýle, ktorý je nezlučiteľný s užívaním psychoaktívnych látok.

Resocializačný program centra je vytvorený tak, aby bol zvládnuteľný pre všetky plnoleté fyzické osoby, a aby poskytoval také modelové situácie, ktoré umožňujú dobrý tréning správania sa a zvládania záťažových situácií. Proces resocializácie je rozdelený do 4 fáz a jeho dĺžka je individuálna, pretože plnoleté fyzické osoby prichádzajú do centra v rôznom štádiu deštrukcie a devastácie organizmu. Dĺžka resocializačného programu v centre je 12 až 24 mesiacov, podľa individuálnych potrieb jednotlivých plnoletých fyzických osôb. Maximálna dĺžka resocializačného programu je teda 24 mesiacov.

Fázy resocializačného programu

Prestup do jednotlivých fáz resocializačného programu plnoletá fyzická osoba písomne spracuje a prečíta na *hodnotiacej skupine*. O prestupe rozhodujú odborní zamestnanci centra a k prestupu sa vyjadruje každý člen skupiny.

1. Fáza: Adaptačno-motivačná (3 až 6 mesiacov)

Plnoletá fyzická osoba sa adaptuje na prostredie centra, zapája sa do aktivít skupiny. Prijíma režim a pravidlá a chápe ich zmysluplnosť a opodstatnenosť. Za pomoci „staršieho brata“ v skupine buduje motiváciu k trvalej abstinencii – získava kritický náhľad na problematiku závislosti. Buduje pozitívny vzťah k povinnostiam a práci, mení životný štýl.

Cele 1. fázy resocializačného programu:

- poznať sám seba,
- poznať svoje prednosti a slabosti,
- vážiť si sám seba,
- vedieť hovoriť o tom, čo ma trápi, čoho sa bojím, čo si vyčítam,
- vedieť hovoriť o svojich smútkoch a radoostiach, úspechoch a neúspechoch.

Kritéria prechodu z 1. fázy do 2. fázy resocializačného programu:

- Režim a pravidlá sa plnoletá fyzická osoba nepokúša pretvárať a meniť, má ich prijaté.
- Má úctu k veciam, ktoré slúžia skupine a zaobchádza s nimi šetrne.
- Akceptuje povinnosti, berie ich ako samozrejmosť.
- Prijíma kritiku, chápe ju ako pomoc.
- Členov skupiny nezosmiešňuje, nepovyšuje sa nad nich.
- Plne rešpektuje odborný tím centra.
- Aktívne sa zapája do aktivít skupiny.
- Dokáže zdôvodniť svoje rozhodnutie prestúpiť do vyššej fázy resocializačného programu.
- Dokáže sformulovať svoje očakávania od prestupu do vyššej fázy resocializačného programu.

2. Fáza: Nápravná (konfrontačná / 3 až 6 mesiacov)

Plnoletá fyzická osoba sa úplne samostatne zapája do procesov v skupine. Je vedená k väčšej zodpovednosti, získava kritickosť k psychoaktívnym látkam, aj k sebe. Prijímaním spätnej väzby a poskytovaním konštruktívnej kritiky získava produktívny náhľad na svoju životnú situáciu. Nastáva zmena v emocionálnej labilitate a celkový posun v jednotlivých

zložkách osobnosti. Plnoletá fyzická osoba prijíma návštevy, začína chodiť na krátkodobé priepustky a kontaktovať sa s vonkajším prostredím.

Ciele 2. fázy resocializačného programu:

- byť aktívny,
- ochotný učiť sa novým veciam,
- stretávať sa s rodinou a priateľmi.

Kritéria prechodu z 2. fázy do 3. fázy resocializačného programu:

- Plnoletá fyzická osoba má jasne vyhranený postoj k psychoaktívnym látkam.
- Iniciatívne si vyhľadáva aktivity.
- Minimalizuje porušenia svojich povinností.
- Prijíma kritiku a dokáže aj sformulovať konštruktívnu kritiku v rámci skupiny.
- Aj zdanlivo nepodstatné veci začínajú mať pre plnoletú fyzickú osobu dôležitý význam.
- Nezavidí ostatným členom skupiny, dokáže sa podeliť, nezištne pomôcť, správa sa férovo.
- Akceptuje aj názory iných. Začína pretvárať svoje postoje.
- Maximálne možný čas venuje „mladšiemu bratovi“ v skupine.
- Dokáže zdôvodniť svoje rozhodnutie prestúpiť do vyššej fázy resocializačného programu.
- Dokáže sformulovať svoje očakávania od prestupu do vyššej fázy resocializačného programu.

3. Fáza: Sociálno-rehabilitačná (rozhodujúca / 3 až 6 mesiacov)

Plnoletá fyzická osoba preberá zodpovednosť nielen za seba, ale aj za skupinu. Nastáva nárast sebakontroly, zvyšuje sa iniciatíva pri vyhľadávaní aktivít – návrhy a námety na skvalitnenie života v skupine. Zvyšuje sa psychická zaťažiteľnosť, skvalitňuje sa verbálna produkcia. Prácou na hodnotovom systéme si plnoletá fyzická osoba buduje autonómnú abstinentskú životnú filozofiu. Rozvíja sa záujmová sféra a možnosti vzdelávania. Nastáva širší kontakt s vonkajším aj rodinným prostredím.

Ciele 3. fázy resocializačného programu:

- žiť tvorivo,
- zapájať sa a pomáhať,
- nehanbiť sa požiadať o pomoc.

Kritéria prechodu z 3. fázy do 4. fázy resocializačného programu:

- Plnoletá fyzická osoba primerane zvláda záťažové situácie.

- Konflikty a spory rieši zrelo, bez ohľadu na svoj prospech.
- Má pod kontrolou vlastnú agresivitu a závisť. Je pokorná.
- Plnoletá fyzická osoba si dokáže otvorene priznať svoju chybu, omyl, zaváhanie, a to aj vtedy, ak si je vedomá toho, že by na to nikto neprišiel.
- Situácie vyplývajúce zo života v skupine rieši spravodlivo, bez ohľadu na vlastný prospech.
- K životu v skupine pristupuje tvorivo, ponúka svoje nápady a vylepšenia.
- Je autoritou a prirodzeným vzorom pre iných členov skupiny.
- Začína jasne hovoriť o svojej vízii života po ukončení resocializačného programu.
- Dokáže zdôvodniť svoje rozhodnutie prestúpiť do vyššej fázy resocializačného programu.
- Dokáže sformulovať svoje očakávania od prestupu do vyššej fázy resocializačného programu.

4. Fáza: Reintegračná (prípravná / 3 až 6 mesiacov)

Plnoletá fyzická osoba má zmenené svoje hodnoty a všetky svoje postoje, v porovnaní so začiatkom resocializačného programu. Upevňuje si kritický náhľad na závislosť – abstinenciu prijíma ako čistotu životného štýlu – to znamená, že neklame, nepodvádza, nevyhovára sa, na životné potreby sa učí zarábať serióznou prácou. Učí sa chápať potreby okolia, ktoré môžu byť iné ako jeho vlastné. Nárastom počtu priepustiek prebieha proces znovuzačleňovania do prirodzeného prostredia. Plnoletá fyzická osoba môže absolvovať kurzy, tréningy, dokončovať si vzdelanie. Správaním a vystupovaním je prirodzeným vzorom pre skupinu. Seriózne si pripravuje a buduje krátkodobé aj dlhodobé ciele a diskutuje o nich. Životný štýl sa stabilizuje a prebieha postupná integrácia do širšieho spoločenstva.

Ciele 4. fázy resocializačného programu:

- vedieť aktívne i pasívne oddychovať,
- nachádzať nové zdroje radosti a uvoľnenia,
- vedieť zdolávať prekážky, brať životné problémy a prekážky ako výzvy a možnosti osobného rastu,
- nebáť sa snívať,
- žiť tu a teraz.

Po absolvovaní kompletného resocializačného programu je plnoletá fyzická osoba schopná plne sa začleniť do spoločenského, rodinného a pracovného života.

Jednotlivé činnosti v rámci odborného pôsobenia na plnoletú fyzickú osobu:

1. Ranná skupina

V rámci *rannej skupiny* prebieha rozbor a analýza snov, zdravotný stav jednotlivých plnoletých fyzických osôb, program dňa, námety, podnety, pripomienky a požiadavky, prípadne aj problémy, ktoré vznikli v priebehu večera.

2. Večerná skupina

V rámci *večernej skupiny* prebieha podrobný rozbor dňa – vyjadrovanie prežívania a pocitov (čo sa členom skupiny páčilo, čo nie, čo členov skupiny oslovilo, potešilo, zranilo, nahnevalo, zahanbilo, čo nové sa členovia skupiny naučili), konkretizácia, na čom plnoletá fyzická osoba v priebehu dňa pracovala a s akým výsledkom, v čom bola dnes dobrá, kde urobila chybu, kde zaváhala. Po výpovedi plnoletých fyzických osôb sa riešia problémy, ktoré vyplynuli z priebehu dňa, rôzne pripomienky, požiadavky a nakoniec reflexie.

3. Mimoriadna skupina

Zvolať *mimoriadnu skupinu* môže kedykoľvek odborný zamestnanec centra alebo aj člen skupiny v prípade, že zažíva hnev, strach, konflikt, chuť na psychoaktívnu látku tzn. ak sa nachádza v situácii, ktorú nedokáže spracovať sám. Taktiež sa v rámci *mimoriadnej skupiny* riešia rôzne spory, nedorozumenia, ktoré vznikli pod vplyvom emócií alebo situácie, v ktorých zúčastnení vidia len svoju pravdu a za správny považujú len svoj názor. *Mimoriadne skupiny* sa zvolávajú aj pri porušení pravidiel. Každá takáto situácia je uzavretá konkrétnym východiskom pre všetkých zúčastnených.

4. Hodnotiaca skupina

Prebieha pravidelne, na týždennej báze. V rámci *hodnotiacej skupiny* sa hodnotí celkový priebeh predchádzajúceho týždňa. Hodnotia jednak odborní zamestnanci centra, a jednak jednotliví členovia skupiny.

5. Písanie denníka

Denník je individuálnou formou komunikácie s odbornými zamestnancami centra. Plnoletá fyzická osoba v ňom rozoberá svoje pohľady na jednotlivé situácie, ich hodnotenie, svoje nálady, ťažkosti, ale aj svoje neistoty, pri ktorých hľadá určitý kľúč alebo systém a keď sa zorientuje, rieši ho ako ďalší krok na *rannej* alebo *večernej skupine*. Dôležitý význam denníka spočíva zároveň v tom, že si plnoletá fyzická osoba môže spätne prečítať svoje názory a postoje, a tak posúdiť svoj posun v jednotlivých oblastiach.

6. Zrkadlo

Plnoletá fyzická osoba prijíma rady, hľadá cesty a spôsoby posunu. V rámci *zrkadla* je plnoletej fyzickej osobe poskytovaná konštruktívna kritika, ktorá ponúka návody na riešenie. Tlak členov skupiny je katalyzátorom, ktorý mení kritiku na osobný náhľad a snahu o dosiahnutie zmeny. Dosiahnutie zmeny podporujú vysoké nároky skupiny a skupinová interakcia.

7. Skupina s témou

Téma vyplýva zo spolužitia za určité obdobie, kde sa opakuje buď ako problém alebo ako konflikt. Cieľom *skupiny s témou* je hľadanie a usporadúvanie hodnôt, ich realizácia, prežívanie zmyslu a naplnenia a tým upevnenie trvácnosti hodnoty. Ďalej sa *skupina s témou* zaoberá prácou s emóciami plnoletých fyzických osôb, komunikáciou a najmä odstránením jej porúch, otváraní a spracovávaní konfliktov, tenzií, hnevov a získavanie zručností v práci s nimi.

8. Vzdelávanie

Jednou z možností ako prekonávať akékoľvek znevýhodnenie, vrátane sociálneho vylúčenia je vzdelávanie. Ak sa plnoletá fyzická osoba rozhodne ukončiť si alebo rozšíriť vzdelanie formou rekvalifikačného kurzu resp. diaľkového štúdia, centrum mu vytvorí dostatočný priestor na prípravu a učenie. Vzdelanie plnoletej fyzickej osoby prispeje k lepšiemu uplatneniu sa na trhu práce v bežnom živote.

9. Osobné voľno

Resocializačný program vytvára pre plnoleté fyzické osoby dostatočný priestor na rozvíjanie a podporu svojich záujmov. Súčasťou zmysluplného trávenia voľného času plnoletých fyzických osôb je aj hranie rôznych druhov spoločenských hier, ktoré podporujú trpezlivosť, čestnosť i logické myslenie, plnoleté fyzické osoby sa pri ich hraní naučia zvládať prehru a zároveň lepšie komunikovať.

10. Stretnutia rodinných príslušníkov

Sú zamerané nielen na rekonštrukciu sociálneho zázemia, ale tiež na individuálne poradenstvo, zmenu naučených vzorcov správania a zapojenie rodiny do resocializačného programu, čo je dôležité najmä v jeho 3. a 4. fáze.

11. Ďalšie formy činností

Ďalšie formy činností, ktoré sú používané podľa potrieb plnoletých fyzických osôb sú napríklad psychologická diagnostika po nástupe plnoletej fyzickej osoby do centra, psychologicko-poradenské rozhovory a programy, kontakty s odbornými lekármi a zdravotníckymi zariadeniami, spolupráca s úradmi práce a sociálnymi odborníkmi, a taktiež partnerskými inštitúciami, ktoré centru zabezpečujú sociálno-poradenské aktivity podľa potrieb plnoletých fyzických osôb.

V centre je priebežne dopĺňaná a aktualizovaná databáza informácií potrebných pre plnoleté fyzické osoby. Všetky zložky centra vzájomne spolupracujú a resocializačný proces zahŕňa celú osobnosť plnoletej fyzickej osoby. Odborní zamestnanci centra sa zaoberajú všetkými

potrebami plnoletej fyzickej osoby, nie iba vybudovaním negatívneho postoja voči psychoaktívnym látkam.

Špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou

1. Nácvik pracovných zručností

Skupina je samoobslužná, to znamená, že plnoleté fyzické osoby pod vedením odborných zamestnancov centra zabezpečujú bežný chod centra, pričom získavajú skúsenosti a vytvárajú si zručnosti a návyky v používaní rôznych nástrojov, starajú sa o zvieratá, pestujú rastliny v záhrade a spracovávajú úrodu, varia, pečú, žehliajú, udržiavajú v poriadku a čistote seba, svoje veci a svoje okolie.

Cieľom nácviku pracovných zručností je v prvom rade u plnoletej fyzickej osoby znovoobnoviť alebo vytvoriť absentujúce návyky potrebné pre plnohodnotné začlenenie do spoločnosti. U plnoletých fyzických osôb sú výrazne oslabené rôzne schopnosti a vlastnosti ako trpezlivosť, zodpovednosť, schopnosť dlhodobej koncentrácie na činnosti a iné, ktoré si pri nácviku pracovných zručností taktiež rozvíjajú a trénujú. Nemenej dôležitá úloha nácviku pracovných zručností je rozvíjanie schopnosti plnoletých fyzických osôb kooperovať v kolektíve na spoločnom diele, čo zároveň utužuje vzťahy v skupine. Vďaka priaznivému vplyvu nácviku pracovných zručností na celkové zdravie plnoletých fyzických osôb sa týmto činnosťami podrobujú všetky plnoleté fyzické osoby, s prihliadnutím na ich možnosti a zdravotný stav.

Nácvik pracovných zručností je realizovaný jednak v priestoroch resp. areáli centra, na pozemku centra v Sobotišti, ako aj v externom prostredí.

Pri nácviku pracovných zručností sa zameriavame na rozvoj širokej škály činností a schopností potrebných pre plnohodnotné začlenenie do spoločnosti:

- **Bežný chod centra**

Plnoleté fyzické osoby sa musia tak ako v bežnom živote starať o seba a o svoje okolie. Veľký dôraz je kladený na čistotu a poriadok. Každá plnoletá fyzická osoba sa stará o poriadok v jemu pridelenom rajóne, k čomu patrí aj pranie, kuchyňa a starostlivosť o domáce zvieratá. Tieto rajóny sa v týždennom cykle striedajú, takže si každá plnoletá fyzická osoba postupne osvojuje celé spektrum činností potrebných pre bežný život až kým sa nestanú úplne prirodzenou súčasťou jeho života. Za zabezpečovanie stravy pre skupinu sú zodpovedné vždy dve plnoleté fyzické osoby. Zodpovedajú za všetko, od vytvorenia jedálneho lístku na nasledujúci týždeň a zoznamu potrebných surovín, až po samotné varenie a umývanie riadu. Je to náročná a zodpovedná úloha, pri ktorej sa

naučia zodpovedne plánovať, pretože nákup potravín pre kuchyňu je realizovaný iba jeden raz do týždňa a tieto plnoleté fyzické osoby nezodpovedajú iba za seba, ale za stravovanie celej skupiny. Osvojujú si kuchárske zručnosti. Pri staraní sa o plnoletej fyzickej osobe zverené domáce zvieratá sa taktiež učia zodpovednosti, nakoľko sú zvieratá plne odkázané na ich starostlivosť. Starostlivosť o zvieratá prináša plnoletej fyzickej osobe zároveň pocit radosti a potrebnosti.

- **Remeselné zručnosti, starostlivosť o záhradu**

Plnoleté fyzické osoby pri nácviku pracovných zručností nadobúdajú aj rôzne remeselné zručnosti. Niektoré činnosti súvisiace so zveľaďovaním centra sú vykonávané vo vlastnej réžii. Plnoleté fyzické osoby sa naučia svojpomocne vyrobiť si rôzne predmety potrebné k dennému použitiu (sušiak na bielizeň, police, kletky pre chov zajacov a pod.), pri výrobe ktorých sa učia sebestačnosti, získavajú rôzne zručnosti pri manipulácii s rôznymi materiálmi a zároveň trénujú kreativitu. Súčasťou nácviku pracovných zručností je aj starostlivosť o záhradu. Plnoleté fyzické osoby si svojpomocne pestujú rôzne druhy zeleniny a ovocia, ktoré následne spracúvajú.

2. Rekreačný pobyt

Prebieha minimálne 1-krát ročne v prírode. Je zameraný na poznávanie a orientáciu v novom prostredí, na adaptabilitu a kreativitu skupiny. Zmena prostredia je dôležitá jednak pre prácu so stereotypom u plnoletej fyzickej osoby a tiež pre rozšírenie jej informačného poľa.

3. Výchova umením

Účelom výchovy umením je rozvíjanie kreativity u plnoletých fyzických osôb, utváranie vízie budúcnosti bez užívania psychoaktívnych látok, rozvíjanie estetického cítenia, sebavyjadrenie a rozvoj tvorivosti, ktorý podnecuje pozitívne mechanizmy. Proces tvorby alebo jeho výsledok sa neanalyzuje alebo sa jednotlivé artefakty využívajú ako námet pre ďalšiu prácu s plnoletou fyzickou osobou.

4. Čítanie literatúry

Vhodne vybraná kniha má na plnoletú fyzickú osobu pozitívne účinky: môže ju napíňať optimizmom, prináša pozitívne nasledovaniahodné vzory, pomáha v mobilizácii psychických síl, zmysluplne vyplňa čas. Plnoletá fyzická osoba môže nájsť v literatúre impulzy, ktoré by jej dovolili jednoduchšie prežiť ťažké obdobie. Plnoletá fyzická osoba si vytvára vzťah k čítaniu kníh aj ku vzdelávaniu.

5. Počúvanie hudby

Pravidelný nácvik počúvania hudby zlepšuje schopnosť koncentrácie, uľahčuje rozhodovanie, rozvíja tvorivé myslenie, bystrú pamäť a fantáziu. Pravidelné relaxačné cvičenia zmierňujú bolesti hlavy, únavu, podráždenosť, zvyšujú kreativitu a celkovú aktivitu. Cieľom počúvania hudby je rozšírením sebavnímania a vnímania okolia aktivovať komunikačné rezervy plnoletej fyzickej osoby, odbúrať stres, prežiť emócie, spomienky pomocou hudby.

6. Interakcia so zvieratám

Využíva pozitívne pôsobenie domácich zvierat na fyzickú, psychickú a sociálnu pohodu človeka. Interakcia so zvieratám – starostlivosť, dotýkanie i rozprávanie sa, znižuje psychické a fyzické vnímanie stresu u človeka. Plnoleté fyzické osoby sa v centre okrem domácich zvierat starajú aj o psa a majú možnosť byť kedykoľvek v jeho prítomnosti. Prínosom je pocit uvoľnenia, radosti a odpočinku.

7. Pohybové aktivity

Pri vykonávaní pohybovej aktivity dochádza k obnove fyzických i psychických síl, k upevňovaniu zdravia a zlepšovaniu telesnej zdatnosti, a preto sú športové aktivity súčasťou resocializačného programu. Centrum umožňuje plnoletým fyzickým osobám vykonávať rôzne druhy pohybových aktivít ako je futbal, volejbal, basketbal, plávanie, bicyklovanie, badminton, stolný tenis, posilňovanie či turistika.

INDIVIDUÁLNY RESOCIALIZAČNÝ PLÁN

Individuálny resocializačný plán je súčasťou dohody medzi plnoletou fyzickou osobou a centrom. Vypracováva sa po príchode plnoletej fyzickej osoby do centra a je špecifikovaný na jej konkrétne potreby. Individuálny resocializačný plán vypracuje sociálny pracovník a psychológ v spolupráci s plnoletou fyzickou osobou. Po uplynutí určitej doby môže byť individuálny resocializačný plán spresnený.

Základná štruktúra individuálneho resocializačného plánu:

1. **Sociálna oblasť** – meno a priezvisko plnoletej fyzickej osoby, adresu trvalého bydliska, dátum narodenia, dátum nástupu do centra, najbližší príbuzní, stav pri nástupe a kontakt, evidencia na ÚPSVaR SR, starostlivosť SPODaSK.
2. **Zdravotná oblasť** – zdravotná anamnéza.
3. **Pedagogická oblasť** – dosiahnuté vzdelanie resp. započatý proces vzdelávania, prípadne rekvalifikácia.
4. **Psychologická oblasť** – problém plnoletej fyzickej osoby a motivácia.

5. **Stanovenie cieľov** – čiastkových a dlhodobých.
6. **Stanovenie metód a techník** – metódy a techniky.
7. **Plán činnosti** – aktivity a ich časový harmonogram.
8. **Hodnotenie** – stanovenie intervalov hodnotenia.

Zostavenie individuálneho resocializačného plánu zahŕňa:

1. **Mapovanie životnej situácie** – je prvou etapou tvorby individuálneho resocializačného plánu, je to zber dôležitých informácií o plnoletej fyzickej osobe. Obsahuje meno, priezvisko plnoletej fyzickej osoby adresu trvalého bydliska, dátum narodenia, dátum nástupu do centra, najbližší príbuzní, stav pri nástupe a kontakt. Tvoria ju tiež aj anamnézy ako sociálna, zdravotná poprípade školská alebo problému plnoletej fyzickej osoby. Mapovanie ďalej pokračuje v získavaní informácií o motivácii plnoletej fyzickej osoby absolvovať resocializačný program. Etapa mapovania nemusí byť vždy ucelená hneď na začiatku, ale potrebné informácie pre jej komplexnosť sú získavané postupne.
2. **Stanovenie cieľov a voľba metód** – po zistení potrebných informácií nasleduje druhá etapa tvorby individuálneho resocializačného plánu, a to stanovenie cieľov a voľba metód. Plnoletá fyzická osoba si spolu s psychológom a sociálnym pracovníkom stanoví ciele, a to čiastkové a dlhodobé. Plnoletá fyzická osoba je hlavným hybným faktorom celého individuálneho resocializačného plánu, a preto sa pri stanovovaní cieľov berie zreteľ na jeho možnosti. Metóda je cieľavedomý postup, prostredníctvom ktorého sa dosiahne stanovený cieľ. Výber a voľba metódy závisí od stanovených cieľov a od potrieb plnoletej fyzickej osoby, v závislosti od štádia celkovej deštrukcie osobnosti a devastácie organizmu, v akom do centra prichádza.
3. **Plán činnosti** – treťou etapou tvorby individuálneho resocializačného plánu je konkrétny plán činnosti. V tejto časti etapy sa bližšie charakterizujú aktivity, ktorých sa plnoletá fyzická osoba bude zúčastňovať a ich časový harmonogram. Plán činnosti obsahuje v zjednodušenej podobe odpovede na tieto otázky: Kto? Čo? Kedy? Ako? Kde? Táto etapa tvorby individuálneho resocializačného plánu je dôležitá preto, lebo najvýraznejšie ovplyvňuje úspešnosť alebo neúspešnosť resocializačného programu. Je preto veľmi žiaduce, aby všetci členovia odborného tímu dodržiavali podmienky, ktoré plán činnosti stanovuje.
4. **Hodnotenie** – je poslednou etapou tvorby individuálneho resocializačného plánu. Na hodnotení sa podieľajú všetci realizátori individuálneho resocializačného plánu tzn. plnoletá fyzická osoba a členovia odborného tímu. Hodnotenie by malo prebiehať v pravidelných intervaloch. Hodnotenie umožňuje priebežne hodnotiť vhodnosť zvolenej

metódy, dostatočné a relevantné množstvo získaných informácií o plnoletej fyzickej osobe, správnosť plánu činnosti, vhodnosť prostredia, dosiahnutie stanovených cieľov, aktuálnosť cieľov a pod., odhaľuje nové poznatky a upozorňuje na situácie, ktoré mohli zostať v predchádzajúcich etapách opomenuté. Etapa hodnotenia obsahuje v zjednodušenej podobe odpovede na otázky: Čo sme robili? Ako sme to robili? Prečo sme to robili? Kam sme pokročili?

Individuálny resocializačný plán nie je statický. Je to dynamický a praktický nástroj resocializačného programu, ktorý by mal okrem iného zachytiť prirodzené zmeny v osobnosti plnoletej fyzickej osoby.

DENNÝ REŽIM

Resocializačný program a práca skupiny vychádza z režimu dňa.

Režim dňa *Pondelok – piatok***07:00 – 07:05 budíček****07:05 – 07:20 ranná hygiena**

- osobná hygiena (ústna hygiena, umytie tváre, rúk, česanie, celková estetická úprava zovňajška)
- obliekanie
- úprava lôžka

07:20 – 07:45 raňajky**07:45 – 07:50 výdaj liekov****07:50 – 08:10 čistota zariadenia**

- denné čistenie zariadenia
- udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine atď.)
- spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)

08:10 – 09:00 ranná skupina

- vrátane rozdelenia do činností

09:00* – 10:30 jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností

- individuálna a skupinová práca, sociálne poradenstvo, odborné pôsobenie na plnoletú fyzickú osobu
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností
- skupinová a individuálna edukačná činnosť (štúdium) u plnoletých fyzických osôb, ktoré študujú

* začiatok o 09:00 h alebo 10 minút po skončení rannej skupiny v prípade, ak sa koniec rannej skupiny zmení (predĺži / skráti)

10:30 – 10:45 prestávka**10:45 – 12:30 jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností**

- individuálna a skupinová práca, sociálne poradenstvo, odborné pôsobenie na plnoletú fyzickú osobu
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností
- skupinová a individuálna edukačná činnosť (štúdium) u plnoletých fyzických osôb, ktoré študujú

12:30 – 12:45 prestávka a príprava na obed**12:45 – 13:15 obed****13:15 – 13:20 výdaj liekov**

13:20 – 15:30 jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností

- individuálna a skupinová práca, sociálne poradenstvo, odborné pôsobenie na plnoletú fyzickú osobu
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností
- skupinová a individuálna edukačná činnosť (štúdium) u plnoletých fyzických osôb, ktoré študujú

15:30 – 15:45 prestávka**15:45 – 17:15 osobné voľno**

- spoločenské hry
- aktívny odpočinok podľa výberu plnoletej fyzickej osoby
- korešpondencia, telefonáty v súlade s aktuálnou fázou resocializačného programu
- písanie denníka

17:15 – 17:30 príprava na večeru**17:30 – 18:00 večera****18:00 – 19:00 večerná skupina****19:00* – 19:30 čistota zariadenia**

- denné čistenie zariadenia
- udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine atď.)
- spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)

* začiatok o 19:00 h alebo 10 minút po skončení večernej skupiny v prípade, ak sa koniec večernej skupiny zmení (predĺži / skrúti)

19:30 – 19:35 Výdaj liekov**19:35 – 21:30 osobné voľno**

- pozeranie TV
- spoločenské hry
- aktívny odpočinok podľa výberu plnoletej fyzickej osoby
- korešpondencia, telefonáty v súlade s aktuálnou fázou resocializačného programu
- písanie denníka
- 19:35 – 22:30 v piatok a deň pred sviatkom

21:30 – 22:00 príprava na večierku, osobná hygiena

- osobná hygiena (ústna hygiena, sprchovanie)
- kľudový režim
- 22:30 – 23:00 v piatok a deň pred sviatkom

22:00 večierka, nočný kľud

- 23:00 v piatok a deň pred sviatkom

Je obmedzené zdržiavanie sa na izbách resp. len so súhlasom povereného odborného zamestnanca v čase:

09:00 – 12:30 hod.

13:20 – 15:45 hod.

Režim dňa *Sobota***07:30 – 07:35 budíček****07:35 – 07:50 ranná hygiena**

- osobná hygiena (ústna hygiena, umytie tváre, rúk, česanie, celková estetická úprava zovňajška)
- obliekanie
- úprava lôžka

07:50 – 08:15 raňajky**08:15 – 08:20 výdaj liekov****08:20 – 09:00 ranná skupina**

- vrátane rozdelenia do činností

09:00* – 10:30 Hospodársky a sanitačný deň, jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností

- týždenné alebo mesačné dôkladné čistenie zariadenia a udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine, náradie atď.)
  - spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)
  - špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností, podľa rozdelenia
- * začiatok o 09:00 h alebo 10 minút po skončení rannej skupiny v prípade, ak sa koniec rannej skupiny zmení (predĺži / skráti)

10:30 – 10:45 prestávka**10:45 – 12:15 Hospodársky a sanitačný deň, jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností**

- týždenné alebo mesačné dôkladné čistenie zariadenia a udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine, náradie atď.)
- spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností, podľa rozdelenia

12:15 – 12:30 prestávka a príprava na obed**12:30 – 13:00 obed****13:00 – 13:05 výdaj liekov****13:05 – 14:50 Organizované voľnočasové aktivity, jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností**

- športovo-rekreačná voľnočasová aktivita
- spoločensko-vedná voľnočasová aktivita
- estetická voľnočasová aktivita
- kultúrna voľnočasová aktivita
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností, podľa rozdelenia

14:50 – 15:05 prestávka**15:05 – 16:45 Organizované voľnočasové aktivity, jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností**

- športovo-rekreačná voľnočasová aktivita

- spoločensko-vedná voľnočasová aktivita
- estetická voľnočasová aktivita
- kultúrna voľnočasová aktivita
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností, podľa rozdelenia

16:45 – 17:00 príprava na večeru

17:00 – 17:30 večera

17:30 – 18:30 večerná skupina

18:30* – 19:00 čistota zariadenia

- denné čistenie zariadenia
- udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine atď.)
- spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)

* začiatok o 18:30 h alebo 10 minút po skončení večernej skupiny v prípade, ak sa koniec večernej skupiny zmení (predĺži / skráti)

19:00 – 19:05 výdaj liekov

19:05 – 22:30 osobné voľno

- pozeranie TV
- spoločenské hry
- aktívny odpočinok podľa výberu plnoletej fyzickej osoby
- korešpondencia, telefonáty v súlade s aktuálnou fázou resocializačného programu
- písanie denníka

22:30 – 23:00 príprava na večierku, osobná hygiena

- osobná hygiena (ústna hygiena, sprchovanie)
- kludový režim

23:00 večierka, nočný klud

Režim dňa *Nedeľa a sviatok***08:00 – 08:05 budíček****08:05 – 08:20 ranná hygiena**

- osobná hygiena (ústna hygiena, umytie tváre, rúk, česanie, celková estetická úprava zovňajška)
- obliekanie
- úprava lôžka

08:20 – 08:45 raňajky**08:45 – 08:50 výdaj liekov****08:50 – 09:10 čistota zariadenia**

- denné čistenie zariadenia
- udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine atď.)
- spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)

09:10 – 10:00 ranná skupina

- vrátane rozdelenia do činností

10:00* – 11:15 Organizované voľnočasové aktivity, jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností

- športovo-rekreačná voľnočasová aktivita
  - spoločensko-vedná voľnočasová aktivita
  - estetická voľnočasová aktivita
  - kultúrna voľnočasová aktivita
  - špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností, podľa rozdelenia
- * začiatok o 10:00 h alebo 10 minút po skončení rannej skupiny v prípade, ak sa koniec rannej skupiny zmení (predĺži / skráti)

11:15 – 11:30 prestávka**11:30 – 12:45 Organizované voľnočasové aktivity, jednotlivé druhy činností s plnoletou fyzickou osobou, podľa rozdelenia do činností**

- športovo-rekreačná voľnočasová aktivita
- spoločensko-vedná voľnočasová aktivita
- estetická voľnočasová aktivita
- kultúrna voľnočasová aktivita
- špecializované formy práce s plnoletou fyzickou osobou, realizácia individuálnych, skupinových činností, podľa rozdelenia

12:45 – 13:00 príprava na obed**13:00 – 13:30 obed****13:30 – 13:35 výdaj liekov****13:35 – 17:15 osobné voľno**

- spoločenské hry
- aktívny odpočinok podľa výberu plnoletej fyzickej osoby
- korešpondencia, telefonáty v súlade s aktuálnou fázou resocializačného programu
- písanie denníka

17:15 – 17:30 príprava na večeru

17:30 – 18:00 večera

18:00 – 19:00 večerná skupina

19:00* – 19:30 čistota zariadenia

- denné čistenie zariadenia
- udržiavanie poriadku v zariadení (spoločné priestory, izby, skrine atď.)
- spoločná a dôsledná prehliadka priestorov (zamestnanec + PFO)
- * začiatok o 19:00 h alebo 10 minút po skončení večernej skupiny v prípade, ak sa koniec večernej skupiny zmení (predĺži / skráti)

19:30 – 19:35 výdaj liekov

19:35 – 21:30 osobné voľno

- pozeranie TV
- spoločenské hry
- aktívny odpočinok podľa výberu plnoletej fyzickej osoby
- korešpondencia, telefonáty v súlade s aktuálnou fázou resocializačného programu
- písanie denníka

21:30 – 22:00 príprava na večierku, osobná hygiena

- osobná hygiena (ústna hygiena, sprchovanie)
- kludový režim

22:00 večierka, nočný klud

V závere dňa, v rámci večernej skupiny, každá z plnoletých fyzických osôb hovorí o svojom prežívaní počas dňa, významných momentoch dňa, ktoré ovplyvnili jej myslenie a konanie.

Časy uvedené v dennom režime môžu podliehať zmenám vzhľadom na realizované aktivity a činnosti mimo denného režimu organizované centrom. Zmeny najneskôr deň vopred oznamujú zamestnanci centra.

ZABEZPEČENIE PRÍPRAVY PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY NA POVOLANIE

V rámci prípravy na povolanie plnoletej fyzickej osoby v rámci resocializačného programu sa zohľadňuje aj predchádzajúca profesijná orientácia plnoletej fyzickej osoby, jej záujmy, záľuby a plánovanie ďalšieho profesijného uplatnenia. Ak plnoletá fyzická osoba prejaví záujem o vzdelávanie, resp. rekvalifikáciu, môže sa individuálnou formou vzdelávať resp. rekvalifikovať.

Denné dochádzanie do školy – je možné realizovať u plnoletých fyzických osôb, ktoré si dokončujú stredoškolské vzdelanie v rámci prípravy na budúce povolanie a ktoré sa nachádzajú v 3. fáze resocializačného programu a minimalizovalo sa u nich riziko ovplyvniteľnosti vonkajšími podnetmi.

Ak sa plnoletá fyzická osoba pripravuje na budúce povolanie, je jej do individuálneho resocializačného plánu zakomponovaná aj táto príprava.

Individuálny študijný plán – je realizovaný pri plnoletých fyzických osobách, ktoré sa nachádzajú v nižších fázach resocializačného programu, a v takej forme štúdia, v rámci prípravy na povolanie, ktorú je možno realizovať externe. Ide o plnoleté fyzické osoby, ktoré prešli prvou fázou, a sú schopné súbežne zvládať požiadavky školy a resocializačného programu. Pri tejto forme školy zasielajú do centra študijné materiály, a taktiež zadania učebných celkov.

Študijné programy pre študentov s prerušeným štúdiom – cieľom je udržať resp. obnoviť študijné návyky tak, aby mohli pokračovať v štúdiu po dosiahnutí progresu v rámci resocializačného programu. V centre sú vytvorené podmienky jednak personálne ako aj organizačné, materiálne a priestorové, na zabezpečenie prípravy na povolanie plnoletej fyzickej osoby. Centrum vytvára podmienky aby, ak si škola žiada pri určitých predmetoch osobné preskúšanie (štvrtročne, polročne a pod.), bolo toto preskúšanie realizované.

Odborní zamestnanci centra spoločne s plnoletou fyzickou osobou vyhľadávajú vhodné rekvalifikačné kurzy. Príprava a vzdelávanie na budúce povolanie je v centre realizovaná za pomoci odborných zamestnancov. Príprava na povolanie (učenie, písanie úloh) je zakomponovaná aj v režime dňa. Každá izba pre plnoleté fyzické osoby je vybavená písacím stolom, stoličkou a lampou, kde sa môže plnoletá fyzická osoba pripravovať na štúdium. Takisto môže využívať knižnicu a Internet.

S prípravou na povolanie plnoletej fyzickej osoby úzko súvisí aj nácvik pracovných zručností, ktorý podporuje rýchlejšie zaradenie plnoletej fyzickej osoby do bežného života a pracovného procesu po absolvovaní resocializačného programu.

PODMIENKY PRE ZÁUJMOVÚ ČINNOSŤ, ŠPORTOVÚ ČINNOSŤ, KULTÚRNU ČINNOSŤ, REKREAČNÚ ČINNOSŤ A PREJAVOVANIE NÁBOŽENSKÉHO VYZNANIA A VIERY

V rámci osobného voľna môže plnoletá fyzická osoba využiť možnosti centra pre svoju záujmovú činnosť (knížnica, spoločenské hry, výtvarné aktivity, posilňovňa, stolný tenis, basketbal, futbal a pod.) v samotných priestoroch centra. Taktiež sú vytvorené podmienky pre uspokojovanie duchovných a náboženských potrieb vo vytvorenom priestore. Plnoletým fyzickým osobám je umožnené navštevovať kostol. Centrum rešpektuje vierovyznanie jednotlivých plnoletých fyzických osôb. Prejavovanie náboženského vyznania a viery musí byť v súlade s chodom centra a resocializačným programom.

Blízke okolie poskytuje vhodný priestor na športovo-turistické aktivity a rekreačnú činnosť, nakoľko sa v tesnej blízkosti centra nachádza rekreačná oblasť Adamovských jazier. Súčasťou resocializačného programu je aj návšteva hradov, kultúrnych pamiatok, či absolvovanie poznávacích výletov mimo centra, kde plnoleté fyzické osoby získavajú vyššie kultúrne povedomie.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Plnoletá fyzická osoba akceptuje zmenu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a zabezpečí si menu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (všeobecný lekár, stomatológ, prípadne iný špecialista), aby centrum mohlo zabezpečiť kontinuitu v zdravotnej starostlivosti v rámci rajonizácie.

Centrum zabezpečuje aj nadväznosť na poskytovanie špecializovanej zdravotnej starostlivosti plnoletej fyzickej osoby, a to prostredníctvom spolupráce s miestnym psychiатrom.

V prípade, ak je plnoletá fyzická osoba infikovaná vírusom ľudskej imunodeficiencie alebo má ochorenie spôsobené vírusom ľudskej imunodeficiencie, centrum dohodne s ošetrojúcim lekárom spôsob zabezpečenia komplexnej zdravotnej starostlivosti.

Požitie alkoholu alebo iných návykových látok je v centre prísne zakázané. Prítomný sociálny pracovník môže u plnoletej fyzickej osoby kedykoľvek vykonať kontrolu prítomnosti drog a alkoholu v tele prostredníctvom testov. V prípade pozitívneho výsledku zabezpečí lekárske vyšetrenie krvi alebo iného biologického materiálu plnoletej fyzickej osoby poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

UDRŽIAVANIE KONTAKTOV S BLÍZKYMI OSOBAMI

Každá plnoletá fyzická osoba má možnosť absolvovať priepustky. Na prvú priepustku môže ísť po 3 mesiacoch od nástupu do centra a po dohode s rodinnými príslušníkmi resp. s najbližšími príbuznými.

Celkovo chodí plnoletá fyzická osoba na priepustky podľa toho, v ktorej fáze resocializačného programu sa nachádza (viď fázy resocializačného programu). Návšteva plnoletej fyzickej osoby rodinnými príslušníkmi v centre je možná po 6 týždňoch (v odôvodnených prípadoch aj skôr). Návštevy v centre sa vykonávajú vo vyhradených priestoroch tak, aby nenarúšali chod centra. Návštevy sa vykonávajú po dohode s personálom resp. vedením centra.

Korešpondencia prostredníctvom pošty je neobmedzená, plnoletá fyzická osoba môže prijímať listy aj balíky od príbuzných. Telefón má každá plnoletá fyzická osoba uschovaný v depozite, a na požiadanie mu je vydaný, ak o to požiada. V rámci osobného voľna môže využívať prístup na Internet.

Ak má plnoletá fyzická osoba pocit, že sú porušované jeho práva, môže vhodiť podnet do schránky pre vedenie centra, resp. môže požiadať o odoslanie tejto sťažnosti kompetentným orgánom.

PRÁVA A POVINNOSTI PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY

Práva a povinnosti plnoletej fyzickej osoby v resocializačnom programe sú v centre písomne vypracované a pri nástupe do resocializačného programu je s nimi plnoletá fyzická osoba preukázateľne oboznámená. V centre na nástenke sú kontakty na verejného ochrancu práv, komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. K týmto informáciám je neobmedzený prístup.

Práva a povinnosti všetkých členov skupiny sú rovnaké bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru, náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej alebo etnickej menšine, sexuálnej orientácii, veku, duševnému a fyzickému postihnutiu, zdravotnému stavu a minulosti alebo verejnému a majetkovému postaveniu.

Práva plnoletej fyzickej osoby:

- Mať kontakt s rodinou.
- Právo na zdravotnú starostlivosť
- Právo na kultúrno-osvetovú a športovú činnosť
- Právo na vzdelávanie
- Prijímať návštevy.

- Prijímať korešpondenciu.
- Prijímať balíky
- Prijímať peňažné prostriedky.
- Používať mobilný telefón.
- Právo na nákup potravín a vecí osobnej potreby.
- Na požiadanie nahliadnuť do svojej spisovej dokumentácie.
- Byť informovaný o spolupráci centra s rodinou a vopred informovaný o plánovaných intervenciách vo vzťahu k rodine zo strany centra. Svoj súhlas môže kedykoľvek odvolať.
- Byť informovaný o možnosti kontaktu s vírusovou hepatítidou a byť poučený o spôsobe ochrany a liečbe.
- Osobne alebo anonymne podať sťažnosť (vedenie centra, ombudsman a pod.).
- Ukončiť resocializačný program.
- Predkladať pripomienky a podnety.
- Má právo na kontakt so sociálnym kurátorom.
- Právo náboženského vyznania a viery.

Povinnosti plnoletej fyzickej osoby:

- Pravdivo informuje o svojej aktuálnej sociálnej situácii, o svojom zdravotnom stave.
- Oznámi skutočnosť o svojom začatí i možnom trestnom stíhaní, priestupkoch a všetkých finančných pohľadávkach.
- Súhlasí s tým, že o ňom bude vedená spisová dokumentácia.
- Akceptuje, že práva a povinnosti všetkých členov skupiny sú rovnaké bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru, náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej alebo etnickej menšine, sexuálnej orientácii, veku, duševnému a fyzickému postihnutiu, zdravotnému stavu a minulosti alebo verejnému a majetkovému postaveniu.
- Nenarušuje svojím správaním a jednaním pravidlá dobrých mravov, slušného správania, hygieny a úcty k okoliu.
- Svojvoľne nenasilne s vybavením a zariadením centra, úmyselne ho nepoškodzuje a neodcudzuje.
- Podrobuje sa režimu dňa, dodržiava pravidlá skupiny ako aj všetky ďalšie povinnosti súvisiace s resocializačným programom.
- Rozumie dôvodu, a preto súhlasí s podrobením sa náhodnému skríningu na prítomnosť psychoaktívnych látok.
- Fajčí len vo vyhradených priestoroch a vo vyhradenom čase.
- Podrobí sa prehliadke osobných vecí, vždy za prítomnosti tretej osoby.

- Zabezpečiť zmenu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (všeobecný lekár, stomatológ, prípadne iný špecialista), aby centrum mohlo zabezpečiť kontinuitu v zdravotnej starostlivosti v rámci rajonizácie.

PRÁVA A POVINNOSTI PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY VO VZŤAHU K FÁZAM

1. fáza resocializačného programu:

Povinnosti plnoletej fyzickej osoby:

- zúčastňovať sa všetkých skupín
- podrobovať sa preventívne toxikologickým testom
- rešpektovať pokyny personálu
- dodržiavať režim dňa
- konzultovať s odbornými zamestnancami centra prijaté návštevy
- odovzdať do depozitu mobilný telefón
- odovzdať do depozitu finančnú hotovosť
- rešpektovať zákaz vychádzok bez dozoru

Práva plnoletej fyzickej osoby:

- prijímať korešpondenciu
- odosielať korešpondenciu
- zúčastňovať sa vychádzok a návštev kultúrnych a športových podujatí pod dozorom
- prijímať návštevy rodičov a najbližších príbuzných minimálne raz za mesiac
- mať prideleného „staršieho brata“

2. fáza resocializačného programu:

Povinnosti plnoletej fyzickej osoby:

- zúčastňovať sa všetkých skupín
- podrobovať sa preventívne toxikologickým testom
- rešpektovať pokyny personálu
- dodržiavať režim dňa
- konzultovať s odbornými zamestnancami centra prijaté návštevy
- odovzdať do depozitu mobilný telefón
- odovzdať do depozitu finančnú hotovosť
- rešpektovať zákaz vychádzok bez dozoru
- pozitívne viesť prideleného „mladšieho brata“
- konzultovať plán priepustky

Práva plnoletej fyzickej osoby:

- prijímať korešpondenciu
- odosielať korešpondenciu
- zúčastňovať sa vychádzok a návštev kultúrnych a športových podujatí pod dozorom
- prijímať návštevy rodičov a najbližších príbuzných minimálne raz za mesiac
- mať prideleného „mladšieho brata“
- absolvovať priepustku raz za mesiac, najprv: 2x na 12 hodín, potom na 24 hodín
- telefonovať 2x týždenne, v odôvodnených prípadoch častejšie.

3. fáza resocializačného programu:

Povinnosti plnoletej fyzickej osoby:

- zúčastňovať sa všetkých skupín
- podrobovať sa preventívne toxikologickým testom
- rešpektovať pokyny personálu
- dodržiavať režim dňa
- konzultovať s odbornými zamestnancami centra prijaté návštevy
- odovzdať do depozitu mobilný telefón
- odovzdať do depozitu finančnú hotovosť
- pozitívne viesť prideleného „mladšieho brata“
- konzultovať plán priepustky

Práva plnoletej fyzickej osoby:

- prijímať korešpondenciu
- odosielať korešpondenciu
- zúčastňovať sa vychádzok a návštev kultúrnych a športových podujatí aj bez dozoru
- prijímať návštevy
- mať prideleného „mladšieho brata“
- absolvovať priepustku raz za mesiac, najprv: 2x na 24 hodín, potom na 48 hodín
- absolvovať mimoriadnu priepustku na 24 hodín
- sprevádzať ostatných členov skupiny mimo centra
- telefonovať 3x týždenne, v odôvodnených prípadoch častejšie.

4. fáza resocializačného programu:

Povinnosti plnoletej fyzickej osoby:

- zúčastňovať sa všetkých skupín
- podrobovať sa preventívne toxikologickým testom
- rešpektovať pokyny personálu
- dodržiavať režim dňa

- konzultovať s odbornými zamestnancami centra prijaté návštevy
- odovzdať do depozitu mobilný telefón
- odovzdať do depozitu finančnú hotovosť
- pozitívne viesť prideleného „mladšieho brata“
- konzultovať plán priepustky

Práva plnoletej fyzickej osoby:

- prijímať korešpondenciu
- odosielať korešpondenciu
- zúčastňovať sa vychádzok a návštev kultúrnych a športových podujatí aj bez dozoru
- prijímať návštevy
- mať prideleného „mladšieho brata“
- absolvovať priepustku raz za mesiac na 48 hodín
- absolvovať mimoriadne priepustky za účelom štúdia, hľadania práce a ubytovania
- sprevádzať ostatných členov skupiny mimo centra
- telefonovať bez obmedzenia.

PRAVIDLÁ RESOCIALIZAČNÉHO PROGRAMU A POSTUPY PRI ICH PORUŠENÍ

Taxatívne vymedzené pravidlá resocializačného programu:

Kardinálne pravidlá:

- **porušenie abstinencie** – zákaz užívania psychoaktívnych látok a manipulácie s nimi tzn. ak plnoletá fyzická osoba užije alebo prinesie do centra alkohol alebo inú psychoaktívnu látku, je automaticky vylúčená z resocializačného programu.
- **prejavovanie agresie** – zákaz agresívneho a násilného správania tzn. ak plnoletá fyzická osoba fyzicky agresívne napadne ďalšiu plnoletú fyzickú osobu, alebo ak plnoletá fyzická osoba inú plnoletú fyzickú osobu alebo centrum okradne, je automaticky vylúčená z programu.
- **opustenie objektu centra bez povolenia** – zákaz svojvoľného opustenia centra tzn. ak plnoletá fyzická osoba bez ohlásenia opustí centrum, bude to považované za dobrovoľný odchod.
- **sex v centre** – zákaz akýchkoľvek sexuálnych kontaktov, porušenie tohto kardinálneho pravidla má za následok vylúčenie plnoletej fyzickej osoby z resocializačného programu.

- Ak u plnoletej fyzickej osoby do 6. mesiacov od nástupu do centra nenastane zmena a pretrváva evidentné dokázateľné klamanie, musí program opustiť (je mu odporučené iné centrum).

Ostatné pravidlá

- Porušenie abstinencie na priepustke: ak plnoletá fyzická osoba na priepustke zrecidivuje, má možnosť vrátiť sa späť do skupiny (nie pod vplyvom psychoaktívnej látky), avšak jej pobyt je vnímaný ako druhý nástup do centra, začína v skupine od začiatku. Plnoletá fyzická osoba je povinná oboznámiť celú skupinu s priebehom recidívy, pričom každý člen skupiny má možnosť vyjadriť svoje pocity a postoje.

Postup pri porušení akéhokoľvek pravidla centra nesmie narušiť ľudskú dôstojnosť, ani nesmie byť v rozpore s ľudskými právami.

RIZIKOVÉ SITUÁCIE

O všetkých rizikových situáciách, ak nastanú, bude informovaný príslušný kurátor SPODaSK.

- Nedovolené opustenie centra – je považované za dobrovoľný odchod plnoletej fyzickej osoby z resocializačného programu, centrum informuje najbližších príbuzných plnoletej fyzickej osoby, príslušného kurátora SPODaSK a preventívne aj príslušný útvar PZ SR.
- Úraz – pri úraze je plnoletá fyzická osoba v sprievode personálu okamžite transportovaná na ošetrovanie resp. je mu privolaná zdravotnícka pomoc. O udalosti centrum informuje najbližších príbuzných plnoletej fyzickej osoby a príslušného kurátora SPODaSK (ak je plnoletá fyzická osoba hospitalizovaná, tak aj s adresou konkrétneho miesta hospitalizácie).
- Vážne nehody medzi plnoletými fyzickými osobami – pokiaľ ani po intervencii odborných zamestnancov centra nedôjde k uvoľneniu napätia, resp. odstráneniu nezhôd, môžu ostatní členovia skupiny spolu s odbornými zamestnancami centra rozhodnúť o vylúčení jedného z plnoletých fyzických osôb. O tejto skutočnosti musí byť informovaný aj kurátor SPODaSK.
- Vážne nehody medzi plnoletou fyzickou osobou a odborným zamestnancom centra – ak sú vážne nehody medzi plnoletou fyzickou osobou a odborným zamestnancom centra, musí vedenie centra prijať také opatrenia, aby tieto nehody eliminovalo (supervízia a pod.).

- Deeskalácia – je spôsob správania a komunikácie, ktorý vedie k zníženiu napätia u plnoletej fyzickej osoby, a tiež odborného zamestnanca. K deeskalácii je potrebné pristupovať čo najskôr, odborný zamestnanec postupuje podľa základných krokov deeskalácie:
  1. vyhodnotenie situácie:
    - získanie dostatočného času a vhodného priestoru (zvážiť možnosť pomoci, mať zabezpečenú ústupovú cestu);
    - získanie informácií – čo najrýchlejšie získanie informácií o príčinách a súvislostiach;
    - obmedzenie vonkajších stimulov, odstránenie nebezpečnej veci z dosahu plnoletej fyzickej osoby;
    - pokiaľ sa plnoletá fyzická osoba správa násilne, nebrániť jej úteku zo zariadenia;
    - pokiaľ má jednanie plnoletej fyzickej osoby charakter kriminálneho alebo zdravie ohrozujúceho správania, je potrebné okamžite kontaktovať políciu;
  2. neverbálna komunikácia:
    - proxemika – spôsob práce s osobným priestorom, dodržiavanie bezpečných vzdialeností a pozícií;
    - kinetika – komunikácia prostredníctvom pohybu;
    - paralingvistika – spôsob práce s hlasovým prejavom a využívanie zvukových vlastností jazyka;
  3. verbálna komunikácia:
    - riadený rozhovor;
    - dodržiavanie pravidiel slušného správania;
    - využívanie rôznych druhov počúvania, najmä aktívne počúvanie;
  4. vyjednávanie:
    - zmena konfrontácie na diskusiu, využívanie stratégií stupňovania vyjednávacích techník;
    - odvrátenie pozornosti;
    - fyzická aktivita – využitie boxovacieho vreca, stacionárneho bicykla, hry na bicích;
    - vysvetlenie a popísanie zmyslu intervencií.

OPIS VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV

Postupy a rozsah použitia výchovných prostriedkov sú v súlade s disciplinárnym poriadkom centra pre plnoleté fyzické osoby. S disciplinárnym poriadkom centra pre plnoleté fyzické osoby je plnoletá fyzická osoba preukázateľne oboznámená pri nástupe do resocializačného programu.

V centre je zakázané používať ako výchovný prostriedok:

- obmedzenie kontaktu s rodinou,
- ochrannú miestnosť na separáciu,
- prácu ako forma postihu,
- obmedzenie jedla,
- skupinové tresty,
- fyzické tresty.

O udelení výchovného prostriedku rozhodujú odborní zamestnanci centra, na základe disciplinárneho poriadku centra. Výchovný postih udeľuje verejne na skupine sociálny pracovník alebo psychológ.

Pred uložením výchovného prostriedku musí byť:

- objasnená okolnosť porušenia disciplinárneho poriadku,
- umožnené plnoletej fyzickej osobe, aby sa k veci vyjadrila.

Pri rozhodovaní o uložení výchovného prostriedku sa prihliada na:

- povahu a závažnosť porušenia disciplinárneho poriadku,
- spôsob, následky, okolnosti a pohnútky, ktoré plnoletú fyzickú osobu viedli k porušeniu disciplinárneho poriadku.

Pri udeľovaní výchovného prostriedku sa rešpektuje ľudská dôstojnosť a nesmú byť použité kruté, neľudské alebo ponižujúce spôsoby zaobchádzania.

Za konkrétne porušenie disciplinárneho poriadku možno uložiť iba jeden výchovný prostriedok.

Ak nie je porušenie disciplinárneho poriadku závažné, alebo sa plnoletá fyzická osoba takéhoto menej závažného porušenia dopustila prvý raz, možno túto skutočnosť riešiť aj pohovorom (sociálny pracovník, psychológ) bez uloženia výchovného prostriedku.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov:

- napomenutie,
- napomenutie pred skupinou,
- obmedzenie sledovania televízie na:
  - 1 deň alebo
  - 3 dni alebo
  - 1 týždeň,

- obmedzenie prístupu na Internet (neplatí pre čas na prípravu na štúdium a prípravu na povolanie) na:
  - 1 deň alebo
  - 3 dni alebo
  - 1 týždeň,
- obmedzenie používania telefónu (neplatí pre hľadanie si zamestnania a kontakt s rodinou, sociálnym kurátorom SPODaSK, verejným ochrancom práv a pod.) na:
  - 1 deň alebo
  - 3 dni alebo
  - 1 týždeň,
- zákaz vychádzok na:
  - 1 deň alebo
  - 3 dni alebo
  - 1 týždeň,
- preradenie plnoletej fyzickej osoby do nižšej fázy resocializačného programu na:
  - 1 mesiac alebo
  - 2 mesiace alebo
  - 3 mesiace,
- podmienené vylúčenie z resocializačného programu na:
  - 1 mesiac alebo
  - 2 mesiace alebo
  - 3 mesiace,
- vylúčenie z resocializačného programu.

Ak s udelením výchovného prostriedku plnoletá fyzická osoba nesúhlasí, odborný zamestnanec centra mu opakovane vysvetlí, prečo mu bol výchovný prostriedok udelený a čo je cieľom. Plnoletá fyzická osoba môže proti uloženiu výchovného prostriedku podať sťažnosť, ktorú je možné podať písomne alebo ústne odbornému zamestnancovi centra, ktorý výchovný prostriedok uložil alebo jeho nadriadenému s možnosťou prehodnotenia udeleného výchovného prostriedku.

Motivačno-stimulujúce výchovné prostriedky:

- pochvala,
- pochvala pred skupinou,
- mimoriadna vychádzka.

EVIDENCIA VYKONANÝCH VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV

Centrum vedie spisovú dokumentáciu o každej plnoletej fyzickej osobe zvlášť. Spisová dokumentácia obsahuje všetky náležitosti v zmysle príslušného zákona. Do spisovej dokumentácie plnoletej fyzickej osoby sa zaznamenávajú aj vykonané výchovné prostriedky. Centrum má vypracovanú smernicu obsahujúcu postup pri práci s dokumentáciou.

NÁSLEDNÁ ODBORNÁ POMOC

Každá plnoletá fyzická osoba a jeho príbuzní majú možnosť aj po ukončení resocializačného programu obrátiť sa na centrum pre ďalšiu odbornú pomoc. Môžu sa zúčastňovať individuálneho sociálneho a psychologického poradenstva a jednotlivých vybraných aktivít centra. Plnoleté fyzické osoby sú k tomu počas celého resocializačného programu vedené a centrum takéto správanie víta, nakoľko tak častokrát môžu predísť prípadnému relapsu.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Záväznosť

Resocializačný program je záväzný pre všetkých odborných zamestnancov centra a plnoleté fyzické osoby Centra pre deti a rodiny Adam, Gbely – Adamov.

V Topoľčanoch, dňa 27.12.2023

Vypracoval: PhDr. Roman Božík, Ph.D.

podpis: .....